

Narcís Puigdevall i Diumé (Camallera 1928-Cassà de la Selva 1999), a la taula d'un sopar popular, l'any 1992.

Narcís Puigdevall, un estudiós de poble

Joan Domènech Moner

Permeteu-me encapçalar aquest article amb un títol que a priori algú pot titllar de despectiu en cas de ser mal interpretat. Tots els estudiosos —investigadors amb títol universitari o sense— són de poble. O, en tot cas, de ciutat. És evident, però, que quan diem un estudiós de poble, més que fer referència al seu origen, al·ludim a l'àmbit on desplega l'activitat. I és aquí on, a vegades, alguns pontífexs procuren establir diferències. Passa, però, com en totes les coses de la vida. La clau no està a ser de poble o a dedicar-s'hi. D'estudiosos amb títol universitari n'hi ha de bons i n'hi ha de dolents, encara que, per lògica, se'ls pressuposi una formació més completa. D'estudiosos sense títol, també.

Els estudiosos de poble als quals ens referim són, doncs, aquells que treballen seriosament emportats per una vocació i

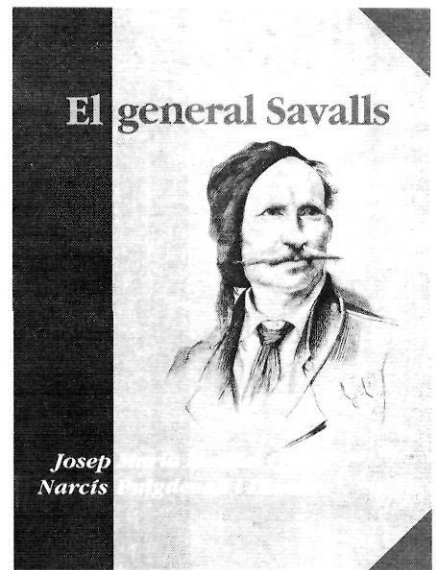
quasi sempre amb un esperit de servei en bé de la col·lectivitat. Regiren arxius, vetllen pel patrimoni —natural, artístic, històric—, investiguen i divulguen detalls del nostre passat, sempre amb un esforç perseverant, a vegades poc reconegut. Es tracta de gent autodidacta, que s'ha format a còpia de llegir i escoltar, que supleix les mancances amb autèntica tenacitat i que resulta un element imprescindible a l'hora de programar qualsevol acte. Insisteixo que m'estic referint, és clar, als que fan veritable feina, no als que van de vaques sagrades. Avui dia, afortunadament, aquests lletraferits i defensors de la cultura ja tenen àmbits on són ben acollits: els centres d'estudis. En aquests cercles, gent amb títol, i gent que no en té, intercanvia idees i suma iniciatives i esforços.

En Narcís Puigdevall i Diumé era d'aquesta fibra. Estudiós de la nostra història, defensor del nostre patrimoni, havia

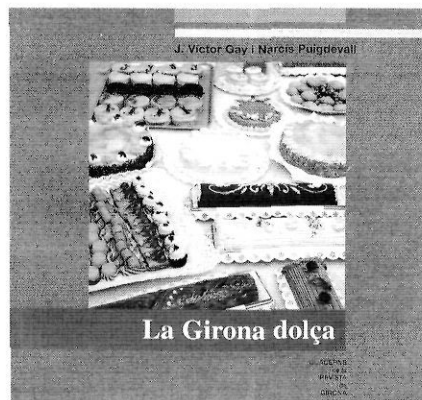
vist encara més abrandada la seva vocació en entrar en contacte per allà els anys 68/69, a través de Joan Badia i Homs —que esdevindria més tard el seu cunyat—, amb el doctor Miquel Oliva i Prat, destacat arqueòleg gironí, de la mort del qual s'escauran ara els vint-i-cinc anys, el pròxim 18 d'octubre. Això va vincular també en Puigdevall a l'arqueologia. Molts jaciments, avui emblemàtics, podrien donar raó de la visita d'aquell grup d'amics lligats per un ideal comú, ja fos aprofitant caps de setmana, ja fos omplint uns dies de vacances. Podríem parlar, per exemple, de Sant Aniol de Finestres (el Roc de la Melca, el dolmen del Puig del Moro, la Palomeira, el Clot de l'Infern...), igual que podríem esmentar Pontós, llavors desconegut com a jaciment ibèric, que merescué la primera visita del doctor Oliva, el canonge Dr. Marquès i en Narcís Puigdevall, atenent el suggeriment del Sr. Marisch, d'Ermedàs. La vinculació de Narcís Puigdevall a aquest món el portà precisament a conèixer Montserrat Gener, que treballava al Servei d'Arqueologia des de 1964. Es van casar en 1974, just un mes abans de la mort en accident de Miquel Oliva. La Montserrat ha estat

ulls del Dr. Oliva. El grup que l'envoltava l'acompanyava sovint per aquelles contrades. Puigdevall recordava sovint els sopars sense pressa a l'hostal amb un doctor Oliva que, deixant de banda la seva erudició, explicava acudits i fets amb una gràcia inqüestionable. Amb Miquel Oliva, Narcís Puigdevall, Francesc Reixach i algun altre vaig tenir ocasió de visitar per primera vegada la masia de Surroca, de la família Coch, on s'hostatjaren, d'amagat, el pretendent carlí Alfons i la seva esposa Maria de les Neus, l'any 1873. També vam pujar un dia, en Narcís, la Montserrat i jo a la tuta dels Maimons, on jo havia localitzat restes de l'època del bronze.

Puigdevall va ser dels primers socis de l'Associació Arqueològica de Giro-

seguir la gestació de la monografia sobre Sant Jordi Desvalls, que Puigdevall va escriure junt amb Silvia Planas, i la guia *La Girona dolça*, aquesta vegada escrita en col·laboració amb Josep-Víctor Gay. Aquest darrer llibre ja fou editat després que Puigdevall hagués tingut la malaltia que el va portar a l'amputació d'un peu. Vam creure que la presentació d'aquell llibre —durant la qual en Narcís va parlar àmpliament— li seria una injecció de moral i optimisme. I, en efecte, poc després,

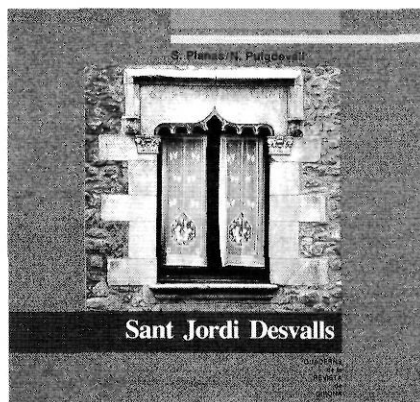

na, nascuda sota l'impuls de Miquel Oliva i de l'afecció que va saber crear al seu voltant. També vaig compartir amb ell alguna excursió d'aquest grup. Sempre era agradable tenir Puigdevall de contortullà alguna estona o a la taula, on era tan bon conversador com gurmèter. Ens vèiem sovint, també, a les reunions de la *Revista de Girona* o del Patronat Eiximenis o a les presentacions de llibres dels «Quaderns de la Revista de Girona». A més, com a director de la col·lecció, vaig poder

Puigdevall i Gay ja ideaven una altra guia, aquesta vegada dedicada a la Girona de les fonts, de les aigües i dels balnearis. Però el destí va tornar a jugar una mala passada a en Narcís i l'anà minvant de forces fins que li arribà la mort el 19 de gener. Vam perdre un estudiós constant, actiu, erudit, un bon coneixedor de la nostra història i de la nostra geografia. I, sobretot, ens deixà un bon amic. Que reposi en pau!

Joan Domènech Moner és director dels «Quaderns de la Revista de Girona».

per a Puigdevall una excel·lent companya fins al final de la seva vida.

Com la majoria d'estudiosos, Puigdevall tocava més d'una tecla. La temàtica que el captivava era diversa. De totes maneres, hi havia ambients que l'atreïen d'una manera especial: les terres de la Garrotxa, la seva gent, l'art romànic, els carlins, els trabucaires... En la seva bibliografia hi ha un bon repertori d'obra dedicada a aquests camps.

Jo vaig conèixer Narcís Puigdevall a Beget, poble que era la nineta dels

